

„A felnőtteknek van egy olyan gondolatuk, hogy a gyerekek utálnak tanulni és iskolába járni. Pedig igazából nincs gyerek, aki ne szeretne érdekes történeteket hallgatni, meg megérteni, hogyan működik a világ meg minden, és mindezt a barátaival együtt. Az iskola a világ legjobb helye lehetne, ha tényleg erről szólna. Csak van ott az a sok hülyeség, amit a felnőttek találnak ki, és az rontja el az egészet...”

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves Kutatótársak!

Egy tizenkét éves kislány mondta ezt egy újságírónak, amikor megkérdezte, szeret-e iskolába járni.

Az itt ülők számára valószínűleg nem annyira meglepő, mint inkább a tapasztalataikat megerősítő diákvélemény egyúttal nem túl fényes bizonyítványa közoktatásunknak is.

Pedig az iskola – hogy a kislányt idézzem – „a világ legjobb helye lehetne”. Mindannyiunknak vannak kedves iskolás élményei, a további életét, pályaválasztását befolyásoló tanárokról szóló történetei. Ezek ellenére az iskola mégis a fegyelmet, a látszólag unalmas és érdektelen dolgok kinnal-keservvel történő elsajátítását jelenti sok gyerek számára. Rajtunk is múlik, hogy ez a helyzet megváltozzon. Bár az utóbbi években a folyamatos nekiveselkedéseknek köszönhetően az iskola – még ha nem olyan is, mint amilyenek álmainkban szeretnénk – sok átalakuláson ment keresztül, az oktatás területén mindig érdemes tenni, és mindig van is mit tenni.

Ezért hirdette meg 2014-ben a Magyar Tudományos Akadémia Lovász László elnök kezdeményezésére a közoktatás fejlesztésének tudományos megalapozását és a bizonyítékokon alapuló oktatás hatékonyságának javítását célzó pályázatát.

Az egyéves program nagy érdeklődést váltott ki, ezért az MTA 2016-ban négyéves programot indított Tantárgy-pedagógiai Kutatási Program néven, amely szintén jelentős sikereket ért el. Miként azt Patkós András akadémikus, a program koordinátora írta értékelésében: „A tudományos kutatás nyilvánosságának elvét érvényesítve igényeltük a csoportok eredményeinek a lehető legszélesebb körű bemutatását a nemzetközi és a hazai tantárgy-pedagógiai nyilvánosságban. A résztvevő kutatók egyetemi kurzusaiba folyamatosan épültek be a kutatásaikból levont következtetések, a kidolgozott és kipróbált módszertanok. Tanártovábbképzési programokra, új mesterszakra, doktori iskolán belül önálló tantárgy-pedagógiai programok indítására nyújtottak be pályázatokat. Számos közülük már elnyerte akkreditációját, és el is kezdte az eredmények továbbképzéseken történő terjesztését.”

Az eredmények között említhetjük például a Művészeti Oktatás Munkacsoport bizonyítékait arról, hogy a zene, a mozgás és a kreativitás a tanulók egyéb kompetenciáinak a fejlődéséhez is hozzájárul. Javul az olvasási készségük, a szövegértésük, és a nyelvtanulásban is jobban teljesítenek azok a gyerekek, akik rendszeresen sportolnak vagy zenét tanulnak. Az MTA-SZTE Ének-Zene Szakmódszertani Kutatócsoport eredményei pedig azt mutatják, hogy a zeneterápia hatására az agyban műszeres vizsgálatokkal igazolhatóan morfológiai változások figyelhetők meg hétéves kor előtt, és erős korreláció mutatkozik a kottaolvasás és a szövegértés között.

Az eredmények közül külön is kiemelendő, hogy a koronavírus-járvány miatt kialakult oktatási helyzetben a Magyar Tudományos Akadémia egy digitális tananyagokat, rendszereket tartalmazó gyűjteményt állított össze a tanári munka segítése érdekében a program 19 csoportjának addigi, a különleges helyzetben is felhasználható eredményeiből.

Mindezek nyomán az MTA új vezetése Elnöksége elnökké választásom után határozatban javasolta, hogy a program folytatását az Akadémia – immár

Közoktatás-fejlesztési Kutatási Program néven – tekintse hosszú távú, stratégiai feladatának. Digitalizáció, innováció, integráció, szövegértés, nyelvtanulás, művészet – néhány fogalom az Elnökség által meghatározott prioritások közül. Fogalmak, amelyeket gyakran használunk, amikor a korszerű oktatásról beszélünk. Az, hogy ezek miként jelennek meg a közoktatásban, már az Önök, a nyertesek munkáján is múlik.

A bírálóbizottság javaslata alapján az Akadémia a beérkezett 46 érvényes pályázat közül 20 kutatócsoport pályázatát támogatta az MTA Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programjának keretében.

A program támogatására jelenleg évente 200 millió forint áll rendelkezésünkre, de örömmel jelentem be, hogy az Akadémia költségvetésének növekedése 2022-től lehetővé teszi, hogy a keretet fokozatosan, ennek kétszeresére növeljük. Ezzel a lépéssel is szeretném hangsúlyozni az Akadémia elkötelezettségét a tudományosan megalapozott, a készségek fejlesztését, a korszerű ismeretek átadását és széleskörű általános műveltséget egyaránt kínáló oktatási rendszer létrehozásához.

Azt remélem, hogy az új kutatócsoportok az eddiginél több publikációt közölnek majd külföldi folyóiratokban is. Szeretnénk tehát ösztönözni a nemzetközi szinten való megmérettetést, egyúttal minél több elismert nemzetközi szakembert bevonni a hazai eredmények értékelésébe.

A nemzetközi tudományos térben való határozottabb jelenlét módjáról hamarosan Pléh Csaba akadémikustársam, az Academia Europaea Budapest Tudásközpont „Methodology of Science Education” tematikus program társelnöke fog beszélni.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nagy a felelősségünk. Mi, kutatók, pedagógusok, tudományszervezők együtt tudunk tenni azért, hogy a jövő iskolája a mostaninál több diák számára legyen izgalmas, inspiráló élményekkel teli otthon. Olyan hely, ahonnan korszerű ismeretekkel rendelkező, a kultúra iránt fogékony, boldog fiatalok kerülnek ki. Ennek érdekében folytatjuk a Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programot, a napokban pedig hivatalosan is elindítjuk a Középiskolai MTA Alumni Programot. Ennek keretében a mára kutatóvá érett hajdani diákok segítségével, egykori alma materükhöz fűződő kapcsolataikra építve visszük közelebb a középiskolás fiatalokhoz a tudományos gondolkodás értékeit tudomány-népszerűsítő előadások és az azokat követő beszélgetések formájában.

Mindebben számítok Önökre, pedagógusi elhivatottságukra, a pályázati programjukban vázolt célok eléréséhez pedig sok sikert kívánok, abban a biztos hitben, hogy közös munkánk eredményeként minél több lány és fiú számára lesz könnyű az iskolatáska!